

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 2 ====

Obča geografija – Geografija Slovenije

Ponedeljek, 3. junij 2019 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpiti pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešihte pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 3 prazne.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20).

© Državni izpitni center
Vse pravice pridržane.

M 1 9 1 5 0 1 1 2 0 2

3/20

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. Na podlagi slike 6 v barvni prilogi napišite obliko kmetijstva glede na vloženo delo in obliko kmetijstva glede na to, komu je pridelek namenjen.

Oblika kmetijstva glede na vloženo delo: _____

Oblika kmetijstva glede na to, komu je pridelek namenjen: _____
(2 točki)

2. Pri vsakem pojmu v preglednici obkrožite črko pred trditvijo, ki ga pravilno opisuje.

ozelenjevanje	A Opuščanje kmetijskih površin zaradi ureditve igrišča za golf. B Zaraščanje poljedelskih površin s travniškim rastlinstvom. C Načrtno spreminjanje poljedelskih površin v travnike in pašnike.
---------------	--

deagrarizacija	<p>D Opuščanje kmetijstva in zmanjšanje deleža kmečkega prebivalstva.</p> <p>E Ukrep za izboljšanje kakovosti kmetijskih zemljišč.</p> <p>F Odseljevanje mladih prebivalcev v gospodarsko razvitejše države.</p>
----------------	--

(2 točki)

3. Imenujte pokrajino v Južni Ameriki, ki jo opisuje besedilo, in napišite prevladujočo kmetijsko rabetal (zemljivo kategorijo) v pokrajini.

Večinoma leži v osrednjem delu Argentine. Gospodarski razcvet je doživel v drugi polovici 19. stoletja, ko je Evropa potrebovala več hrane. Usmerjena je v pridelovanje žit (pšenice in koruze) in govedorejo. V zadnjih letih se vse bolj usmerja v pridelovanje soje in drugih kulturnih rastlin.

Pokrajina:

Kmetijska raba tal (zemljiška kategorija):

(2 točki)

4. Slika 7 v barvni prilogi prikazuje kmetijsko pokrajino v Aziji. Napišite poseg, s katerim so povečali primernost pobočja za poljedelstvo, in opišite vzrok za ta poseg.

Poseq:

Opis:

(2 točki)

5. Z opisom vzroka in posledice pojasnite najpomembnejši dosežek zelene revolucije in negativno posledico zelene revolucije za male kmete v nekaterih azijskih državah.

Pojasnitev (najpomembnejši dosežek): _____

Pojasnitev (negativna posledica): _____

(2 točki)

Slovenija 1

6. Med navedenimi reliefnimi oblikami obkrožite dve, ki nista značilni za kraški relief.

koliševka žlebiči krnica škraplja balvan uvala

(2 točki)

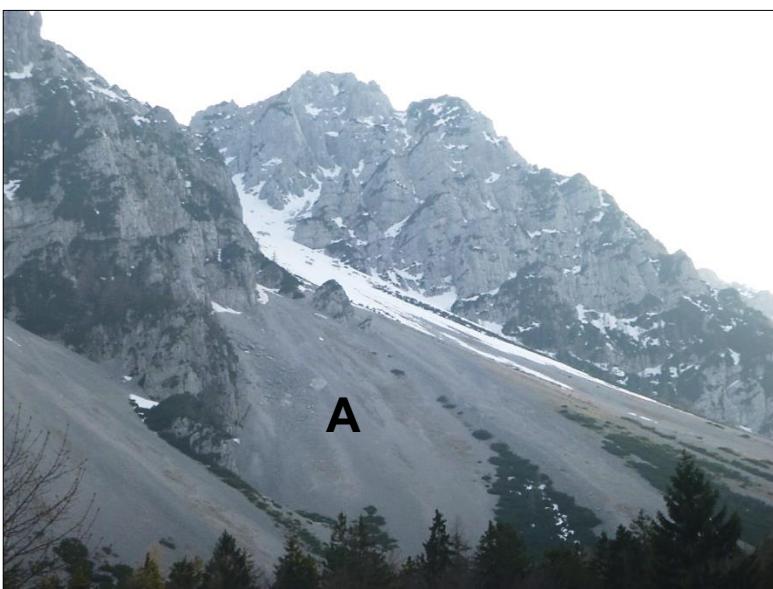
7. Obkrožite geološko dobo, v kateri se je ugrednilo območje, ki je na sliki 8 v barvni prilogi označeno s črko A, in napišite geološko dobo v kenozoiku, v kateri so se izoblikovale rečne terase v tej pokrajini.

predkambrij paleozoik mezozoik kenozoik

Geološka doba (rečne terase):

(2 točki)

8. Imenujte reliefno obliko, ki je na sliki 1 označena s črko A, in napišite zunanji preoblikovalni proces, ki je povzročil njen nastanek.

Slika 1

(Foto: S. Trškan)

Reliefna oblika:

Proces:

(2 točki)

M 1 9 1 5 0 1 1 2 0 7

9. K posamezni trditvi v preglednici vpišite številko območja s slike 8 v barvni prilogi, ki ga trditev opisuje.

Številka območja	Trditev
	V prepustnih kamninah so velike zaloge skalne vode.
	Je dinarskokraška pokrajina, ki ima alpsko slemenitev.

(2 točki)

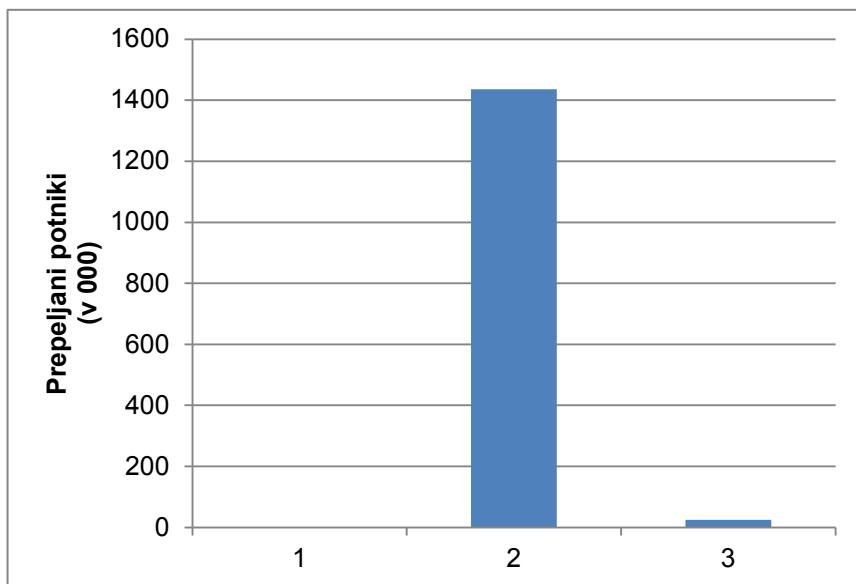
10. Pojasnite vpliv pestre kamninske sestave na reliefno izoblikovanost pokrajine, ki je na sliki 8 v barvni prilogi označena s črko B.

(2 točki)

Slovenija 2

11. Slika 2 prikazuje število prepeljanih potnikov v javnem letalskem prometu leta 2015 za tri mednarodna letališča v Sloveniji. Obkrožite ime letališča, za katero je potniški promet prikazan v delu grafikona, označenem s številko 1.

Slika 2: Letališki potniški promet v letu 2015

(Viri: Letališki potniški in blagovni promet, Ljubljana, Letališče Jožeta Pučnika, letno. Statistični urad Republike Slovenije. URL: http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Ekonomska/22_transpot/05_22219_zracni_transport/05_22219_zracni_transport.asp; Letališče Edvarda Rusjana Maribor, osebni vir; Letališče Portorož, osebni vir)

Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana

Letališče Edvarda Rusjana Maribor

Letališče Portorož

(1 točka)

12. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je napačna.

DA NE Železniški promet manj onesnažuje okolje kakor cestni promet.

DA NE Med železniškimi povezavami Slovenije s sosednjimi državami je bila najpozneje zgrajena tista z Madžarsko.

DA NE Glavna železniška proga Koper–Ljubljana–Maribor je del X. prometnega koridorja.

(3 točke)

13. Slika 9 v barvni prilogi prikazuje spremembo števila prebivalcev v slovenskih občinah v obdobju 1991–2002. Obkrožite proces, ki je povzročil prikazano spremenjanje prebivalstva na območju okrog Ljubljane, omejenem z rumeno črto, in opišite vzrok za to spremembo.

Proces: depopulacija suburbanizacija zunanje selitve litoralizacija

Opis: _____

(2 točki)

M 1 9 1 5 0 1 1 2 0 9

- V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.
14. Pojasnite vpliv politike policentričnega razvoja na stopnjo urbanizacije v Sloveniji.

(2 točki)

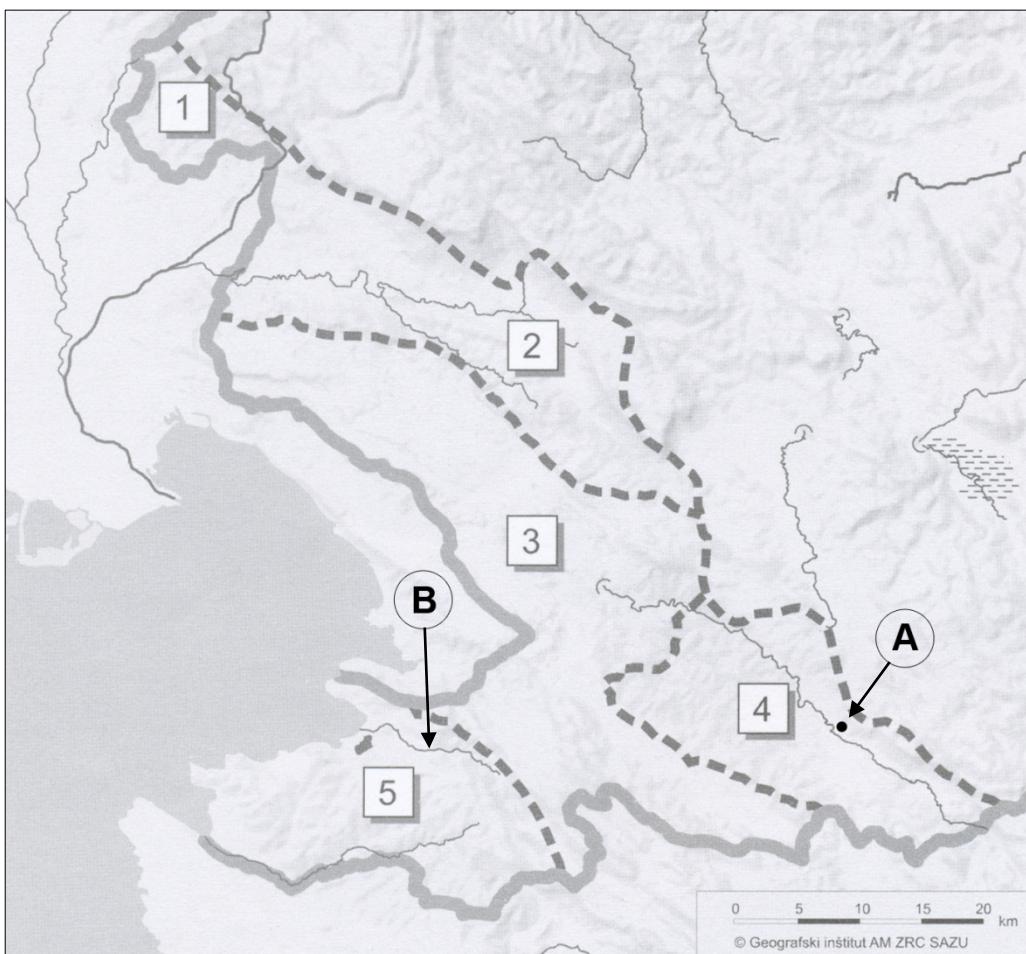
- V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.
15. Slika 10 v barvni prilogi prikazuje turistični letak, s katerim se Slovenija predstavlja v svetu. Na podoben način opišite dve naravni značilnosti Slovenije, ki utemeljujeta opredelitev »Zdrava«. V sestavek ne vključite naravnih značilnosti, ki so že predstavljene v geslih »Zelena« in »Aktivna«.

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 1

16. Imenujte mesto, ki je na sliki 3 označeno s črko A, in reko, ki je označena s črko B.

Slika 3: Obsredozemske pokrajine

(Prirejeno po: Dervarič, M., in drugi, 2005: Geografija na maturi. Vzorci maturitetnih pol. Obča geografija, Regionalna geografija, Evropa, Slovenija, str. 184. Rokus. Ljubljana)

A (mesto): _____

B (reka): _____

(2 točki)

17. Trditvi opisujeta značilnosti nekaterih Obsredozemskih pokrajin. K vsaki trditvi pripišite številko pokrajine s slike 3 v nalogi 16, ki jo trditev opisuje.

_____ Flišna pokrajina z najvišjimi povprečnimi nadmorskimi višinami.

_____ Izvedene melioracije (posegi za izboljšanje kakovosti kmetijskih zemljišč) so močno spremenile rabo tal in podobo pokrajine.

(2 točki)

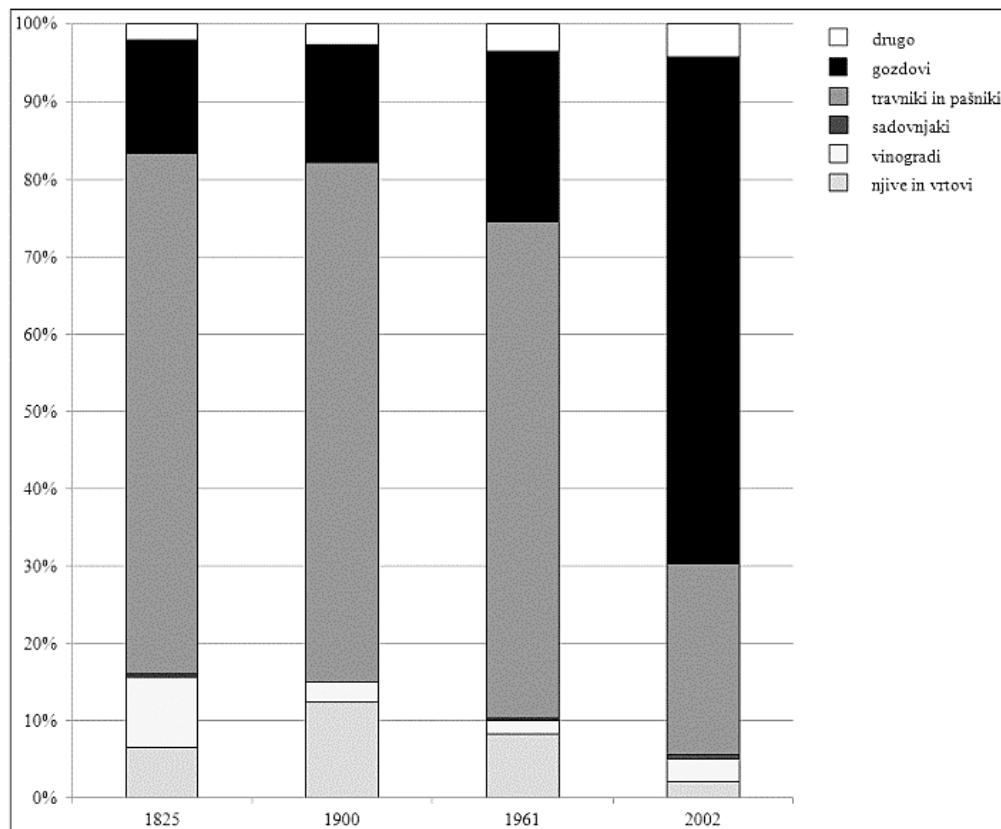

18. Zaledje in obalni pas Koprskega gričevja se močno razlikujeta. Preglednico dopolnite tako, da pri zaledju Koprskega gričevja napišete prevladajoč sektor dejavnosti, v katerem je zaposlenih največ prebivalcev, ki niso dnevni migranti, za obalni pas Koprskega gričevja pa opišete njegovo demografsko značilnost.

	Demografska značilnost	Sektor dejavnosti
Zaledje Koprskega gričevja		
Obalni pas Koprskega gričevja		

(2 točki)

19. Slika 4 prikazuje spremembo rabe tal (zemljiških kategorij) na Krasu med letoma 1900 in 2002. Pojasnite vzrok za spremembo deleža ene zemljiške kategorije.

Slika 4

(Prirejeno po: Zorn, M., in drugi, 2015: Od gozda do gozda ali kje je goli, kamniti Kras? Kronika: časopis za slovensko krajevno zgodovino, 63, 3, str. 561–571. URL: http://giam.zrc-sazu.si/sites/default/files/zorn_kumer_ferk2015.pdf. Pridobljeno: 13. 4. 2017.)

(2 točki)

20. Glede na besedilo pojasnite vpliv odprtja potniškega terminala v Luki Koper na turistično ponudbo Slovenske Istre.

Potniški terminal v Luki Koper je zaživel. Tudi letos v Kopru pričakujejo številne potniške ladje. Po prvih ocenah naj bi pripeljale okrog 60.000 ladijskih turistov.

(2 točki)

M 1 9 1 5 0 1 1 2 1 3

Slovenija – pokrajine 2

21. Obkrožite reko, ki v svojem toku nikjer ne teče po slovenskih Predalpskih pokrajinah.

Idrijca Sava Savinja Drava Mura

(1 točka)

22. Napišite prevladujočo vrsto kamnin glede na nastanek na območju, ki je na sliki 11 v barvni prilogi označeno s črko A, in tip reliefsa na območju, označenem s črko B.

Vrsta kamnin glede na nastanek (A): _____

Tip reliefsa (B): _____

(2 točki)

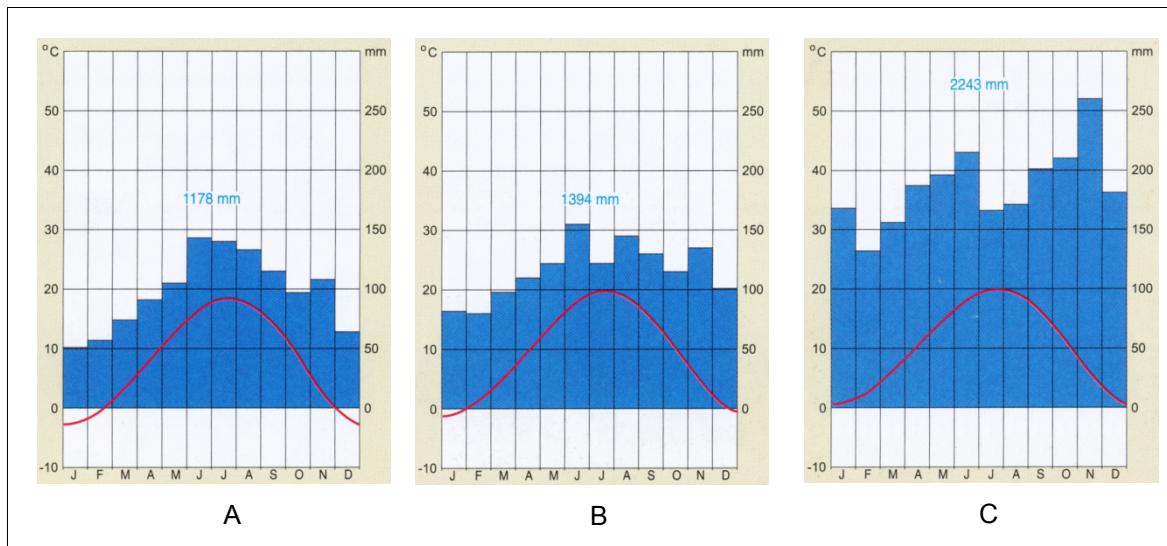
23. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama o zahodnem predalpskem hribovju.

- A Ob Idrijskem prelomu so bogata nahajališča svinca in cinka, ki so jih več stoletij izkoriščali v idrijskem rudniku.
- B V zahodnem predalpskem hribovju je za kmetijstvo značilna usmeritev v živinorejo.
- C Zaradi slemenitve v dinarski smeri prejema Idrijsko-Cerkljansko hribovje več padavin kakor Julisce Alpe.
- D Polhograjsko hribovje je bilo vse od osamosvojitve Slovenije območje izrazite depopulacije.
- E Zaradi hudourniške narave vodotokov so kraji v porečju Poljanske in Selške Sore poplavno ogroženi.

(2 točki)

24. Na sliki 5 so s črkami A, B in C označeni klimogrami, ki prikazujejo podnebne značilnosti Ljubljane, Raven na Koroškem in Tolmina. Izpišite črko klimograma za Tolmin in opišite vzrok za pojavljanje izrazitejšega toplotnega obrata v Tolminu v primerjavi z večino zahodnega predalpskega hribovja.

Slika 5

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2010: Živim v Sloveniji. Geografija za 9. razred osnovne šole, str. 108. Modrijan. Ljubljana)

Črka klimograma: _____

Opis: _____

(2 točki)

25. Pojasnite nastanek mokrotnih površin na območjih, ki so na sliki 11 v barvni prilogi označena s črko C. Opišite okoljevarstveni razlog, ki poleg ohranjanja biotske raznovrstnosti prispeva k človekovi odločitvi, da ohranja mokrotne površine.

Pojasnitev: _____

Opis: _____

(3 točke)

Prazna stran

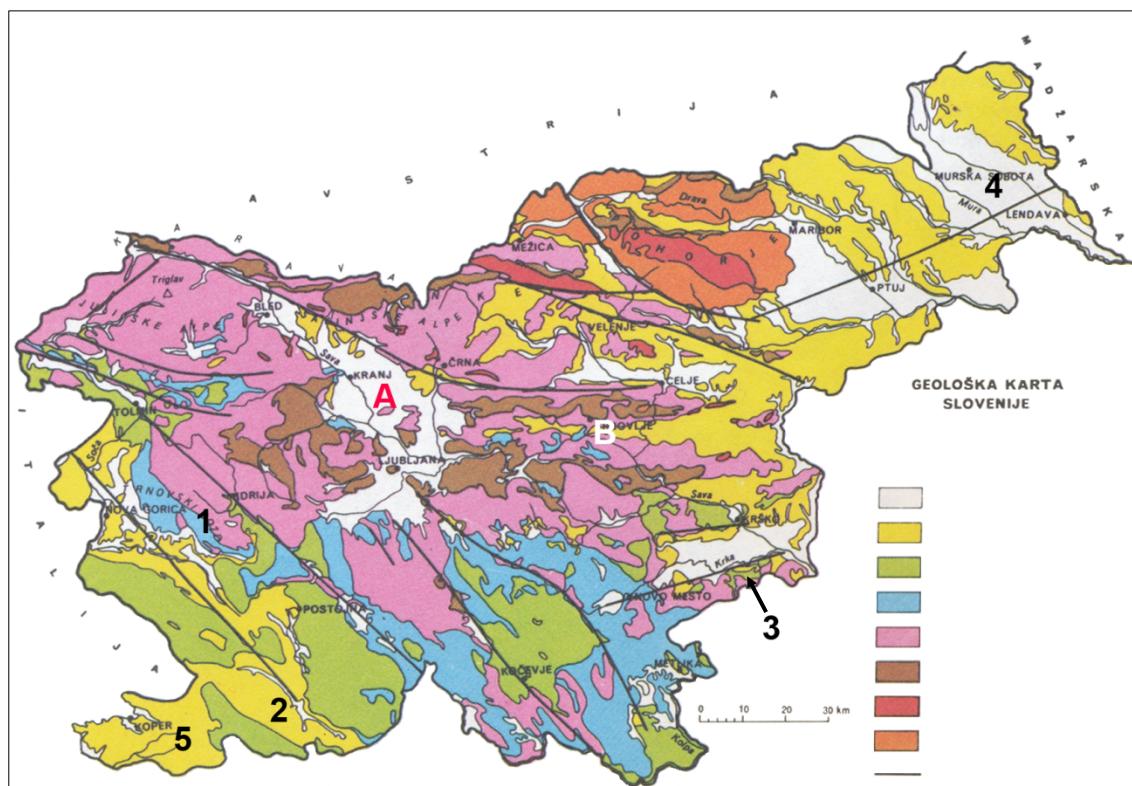
Prazna stran

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)*Slika 6*

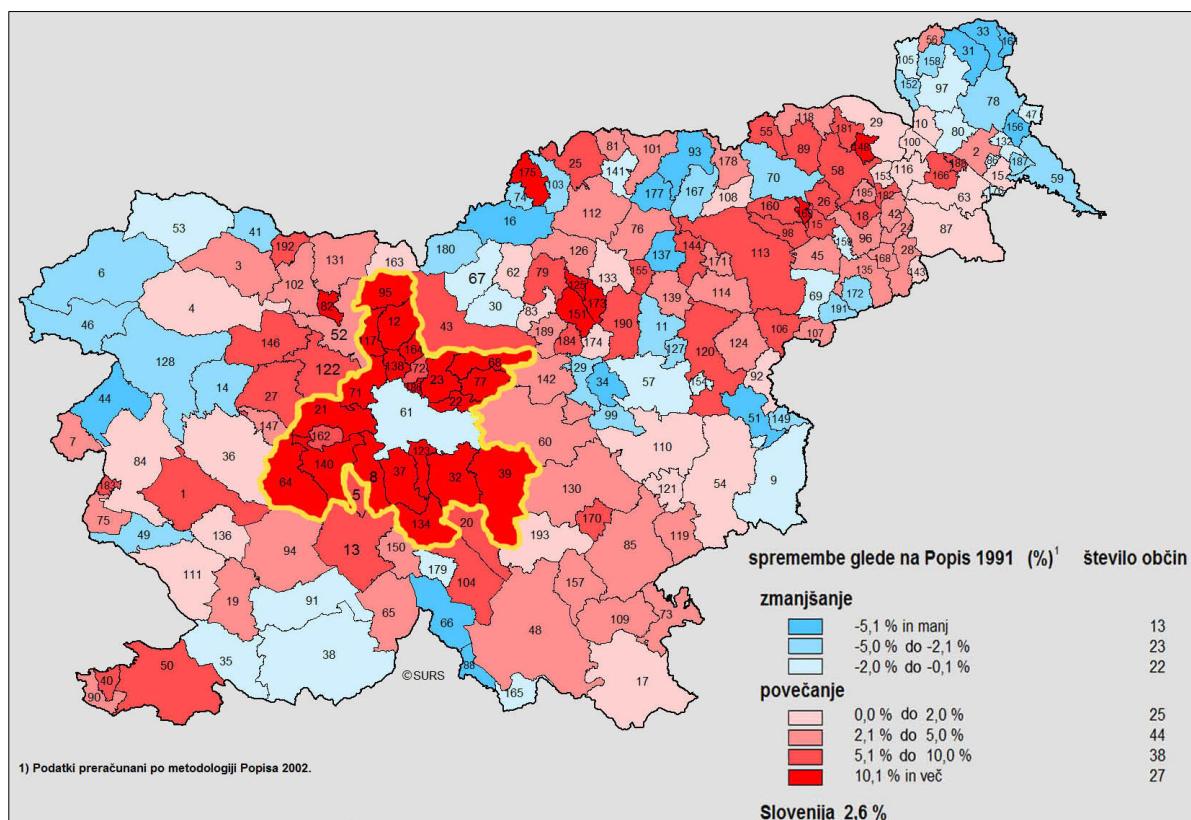
(Vir: Širca Čampa, A. Pridelava in predelava sadja in zelenjave. Jedel bi. Spar Slovenija.
URL: <http://jedel.bi/nasvet/pridelava-in-predelava-sadja-in-zelenjave/>. Pridobljeno: 26. 3. 2017.)

Slika 7

(Vir: Senegačnik, J., Drobnjak, B., 2009: Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 103. Modrijan. Ljubljana)

Slika 8

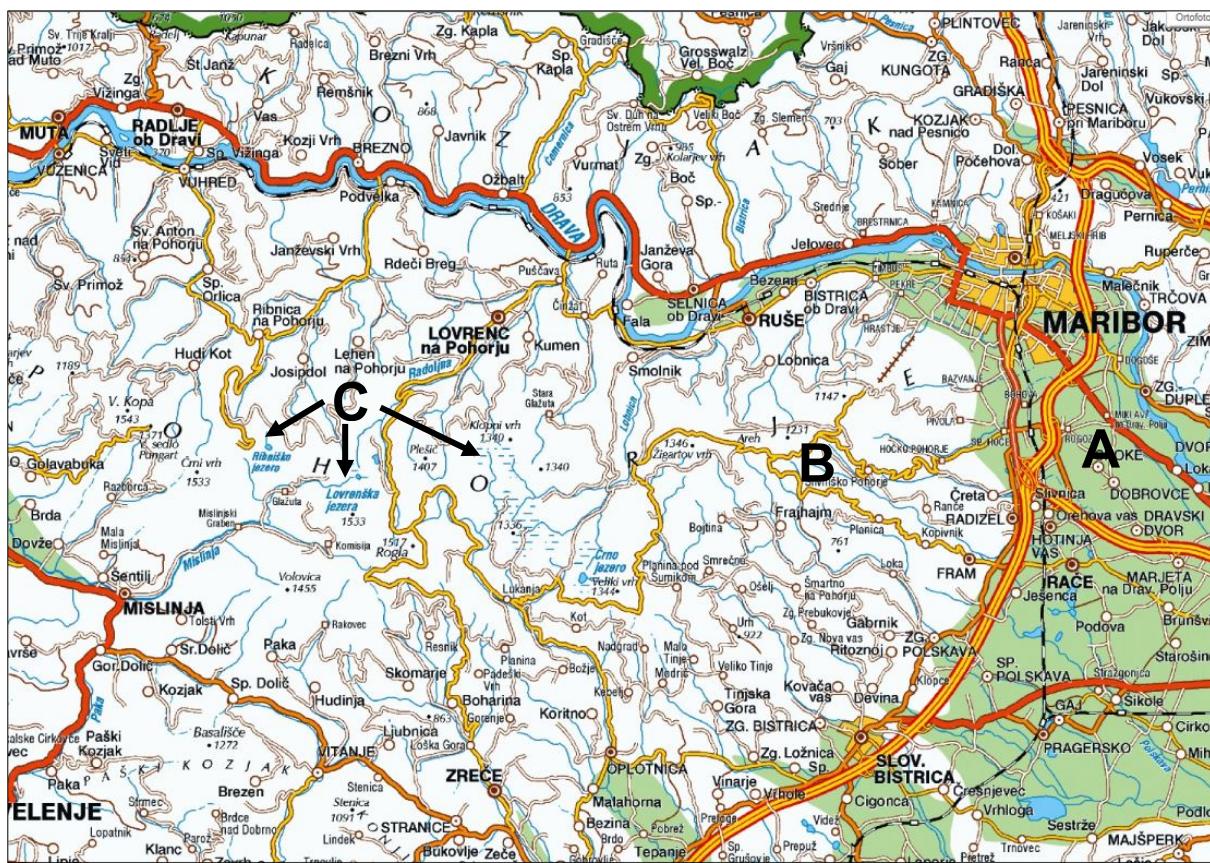
(Prirejeno po: Gams, I., 1998: Geografske značilnosti Slovenije, str. 12. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 9: Sprememba števila prebivalcev v slovenskih občinah, 1991–2002(Prirejeno po: Popis 2002. Statistični urad Republike Slovenije. URL: <http://www.stat.si/popis2002/gradivo/popis-v.jpg>. Pridobljeno: 21. 2. 2017.)

Slika 10

(Prirejeno po: Slovenija: Zelena. Aktivna. Zdrava, str. 31. 2016. Slovenska turistična organizacija. Ljubljana. URL: https://www.slovenia.info/uploads/publikacije/slo/dSTO_splosni_katalog_SLO_2016_WEB_pub.pdf. Pridobljeno: 21. 2. 2017.)

Slika 11

(Prejeno po: Geopedia.si. Sinergise d.o.o.2013. URL: http://www.geopedia.si/#T105_x524224_y153800_s11_b4. Pridobljeno: 19. 3. 2017.)